וועטער:
אמסטערדם קלאר — שניי.

זון אויפגאנג — 7.58.
זון אונטערגאנג — 4.33.

Largest Circulation
of any Newspaper entering Jewish Homes in Western Canada.

דאס אידישע וואָרט
THE GATEWAY OF THE WEST
The Israelite Daily Press

מער פאַרשפּרייט
אין די אידישע היימען פון מערב קאנאדע
ווי אלע אנדערע אידישע און ענגלישע
צייטונגען צוזאמען

Vol. 21, No. 266. Monday Nov. 30, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מאנטאג כ׳ כסלו תרצ״ב.

ריזיקער עולם פּראָטעסטירט קעגן רדיפות אויף אידן אין פּוילן

אגב-אורחא
פון מארק

"העקלינג" לויטן קאמוניס-טישן נוסח

"העקלינג" מיינט איבערשלאָגן א דערנער (הויפּטזאכלאך א פּאָליטישן רעדנער) דורך אויסרופן, באמעריקאנער פראגעס און קלאַך-קישן׳ס.

אין אידיש איז דאס וואָרט העקלינג נישט, — אפשר דערפאר, ווייל ביי אידן "העקלט" מען נישט. נאר מען מאכט פשוט טויט אדער מען פאטשט זיך.

מאכט נישט אויס וואס "העקלינג" איז נישט אידיש, אבער איך האלט דוקא פון דעם. איך דרייט, אז ס׳איז גאנץ אפט א גוטע זאך, באזונדערס טאקע ביי פּאָליטישע פאַרזאַמלונגען, וואס האבן א טבע צו זיין מאנאטאן און בודנע.

"העקלינג" קען צו אביסל לעבן און אינטערעס צו פּאָליטישע פאַרזאַמלונגען, דערווייל־ערימס דעם עולם און פאר־אינטערעסירט אים פון זאכן צו וועלן כע עד איז פאַרדראָסט גלייכגילטיק, און נישט אפט דעם רעדנער אליין א געלעגנ־הייט אדויסצוזאגן א פאר קלוגע גע־דאנקען, וועלכע זיינען אים פריער נישט אנריף אויפן זינען.

אבער אט איז מאכאזש, למשל, א געזונטע זאך: פאר געוויסע חולאים, אויב אבער אנשטאט רייבן אויף אידל מיינען האבן וועט דער מאכאזישט, וועלן מיר זאגן, וועלן זיך פליסן און רייבן אויף מיט איינערנע מאנען, איז עס נישט וואר־שיינלאך אז דאס זאל אייך זיין א רפואה, און אויב אין האט נאך אביסל כח, וועט דער מאכאזישט באלד דארפן גיין צו א דאנטיסט . . .

הייסט עס, אז "העקלינג" איז גוט מיט א . . . אויב אבער דאס דערגייט צו א צו וויינער מדרגה, — צו טומל, צו שטעלן פראגעס און נישט לאזן עמנד פערן, צו אראפרייטן די פאַרזאַמלונג, — דאן איז דאס מיאזס, אומסאפּר־טיש, אומגעזעלשאפטלאך.

נאכאלעמען, איז דאס דאך נאר נישט קיין צו טאן: א צענדליק יאר־געס קאנען אראפרייטן א פאַרזאַמלונג פון טויזנטן פרידלאכע מענשן, אוב יע־נע ווילן אויסמיידן בשלעגן און קראַנ־דאלן און ווילן זיך נישט באנוצן מיט קיין פּאָליציי־אישע קיטלען.

* * *

און דערפאר וועל איך עס אזוי אויפ־נעמראכט, קען דעם קאמוניסטישן דרך־ — זיי וואס האלטן אין איין פּאַרטיי רעדט פאר זיך, זוכן צו שטערן, וואו ס׳איז נאר מעגלאך פאר זיי. דעם פריינען אויסדרוק פון אנדערע.

זיי זיינען אבער נוט צו צו דיי אויסשטענדיג, אפהיטנדיק דערביי זייער־רע איינענע פעלכלאך: זיי האבן נאך קיין איין מאל נישט עשעטערט קיין דערפערד פאָליטישע פאַרזאַמלונג און א פאבליק סקול, וואו די מייסטע אנ־וועזנדיגע זיינען ענגלישע.

זיי האבן דא אויף געהאלטן זיך אין די גרעניצן פאראכטונג זונטאג, ביי דער מאסן־פאַרזאַמלונג פון דער אר־בעטער פּאַרטיי אין בריטיש תלמוד־תורה זאל, כאטש א היבשע צאל אוקראינער בחורים זיינען אהין אראפּגעבראכט געווארן — זיכער נישט צו הערן די אי־דישע דערעדס, — נאר צו שטערן. זיי האבן געפיהלט, אז דאדטן קאן מען כאפּן פעטשע . . .

דערפאר האבן זיי אבער שוין געהאט א "גרויסן דערפאָלג" ביי דער ארבע־טער פּאַרטיי מאסן־פאַרזאַמלונג אין פרידזאל דאנערשטאג אונטן. און זיי האבן כאטש צום סאמע סוף געשטערט די פאַרזאַמלונג, — איין מינוט איידער זי האט זיך נעראפט שליסן.

דא האבן זיי זיך שוין געפילט זיכע־רער, און די עטלאכע אוקראינישע בחור־רים און מיידלאך זיינען נוט צוגוץ גע־קומען . . .

* * *

איך קאן מיטטיילן א אפּדארעדוועגן און אפּדארגנערגן ארבעטער וואס וועלן א אפּצוויילכטער קאמוניסט: דאס לעבן פון ארבעטערס, און דער משונענער לוקסוס אויף פון אויב דיין ליניע רופט ארויס א געפיל פון רעוואלט, אזוי אויס עס וועלן זיך שיקן אלץ אין צום טייוול, געשטעטערן די נאנצע וועלט.

ס׳איז א קריינקלאכער געפיל, אבער א פערשטענדלאכער. ווייל מען אז אזעלכע געפילן זאלן נישט זיין, דארף מען עדערן דעם סיסטעם אזוי, אז מענשן זאלן נישט ליידן בעת אנדערע ווערן געשוואלן פון לוקסוס.

אבער אין דעם פאל וועגן וועלכן איך דערצייל, האבן זיך געווען אכמערטסן דזנגע אינגלאך, א צאל פון זיי נאנץ גוט, אפילו ספּארטיש געקלייידט.

ס׳איז נישט געווען די נרוט וואס האט פון זיי געשריען, נאר דער פאנאטיזם, און — חוצפה פון אינגלאך, וואס פילן, אז דער סאטע איז פונקט איצט ניטאָ אין דער היים אין מען קאן אזוי פיין א שמיר טאן . . .

ס׳איז געווען בראואורא און חוצפה: "מיר", "מיר, די ארבעטער", "מיר, די אכט״ע פאַרשטייער פון די ארבעטער", מיט איין וואָרט, — "מיר, די צעצייל־טע איינציקע מענשן וואס זיינען עפּעס פון באדייטונג."

ניט אומזיסט האבן די פאַרזאַמלטע דערנאך צווישן זיך גערעדט: "ווי, ווי, ווען אט די זאלן עס ווערן די באַ־לעגאטן אובערן לאנד!"

ניין, קיין סימפּאטיע פאר קאמוניזם האבן זיי דא ניט געוואגט, כאטש די מייסטע פון די 500 פאַרזאַמלטע זיינען געווען ארבעטער אדער סתם אריינ־ניסטישע מאנדיראטן האבן זיי זיכער ניט געוואגט. — גיכער פאַרלאָרן.

* * *

אבער זיי האבן געשטעלט חיפסן א פראגע ביי דער פאַרזאַמלונג, און, ווי דער שטיינער זייערער, ניט געלאזט אים ענטפערן. זאל איך אפשר פאר אים ענטפערן?

די פראגע איז געווען: "גלויבט איר אין קאפּיטאליסטישער גערעכטיקייט?"

דער ענטפער האט, שטעל איך זיך פאר, געוואלדיג זיין "ניין". און אויב ניין, וואלט די ווייטערדיקע פראגע גע־דארפט זיין, למאי ער האט געלאזט ארעסטירן און פאַרפּירט א פראגעס קעגן א קאמוניסטישן פירער פאר פאַרלוימדונג.

נו, וועלן מיר זאגן: מיר גלויבן דאך ניט אינם קאפּיטאליזם, טאָרן מיר דער־פאר ניט ארבעטן און א קאפּיטאליס־טישער פאבריק צו מאכן א לעבן?

און אז מען באאמלט אונז ניט א מעמער אינמיטן נאס, טאָרן מיר זיך ניט ווענדן צו דער קאפּיטאליסטישער פאַרליי נאך שוין?

קיין קאמוניסטישע איז דאך דער־ווייל ניטאָ . . .

און וואס זאל מען טאן, אויב קאמו־ניסטן האבן א טבע צו אדזימענטירן נישט דורך פאַרלוימדן, זאל ער זיצן און וואַרטן ביז עס וועט ווערן א קאמוניס־טישע "ערעכטיקייט?"

לאמיך אבער צוגעבן, אז איך גלויב ניט שטארק אין קאמוניסטישער "גע־רעכטיקייט", — און זייט וואלט געווען חיפסן, וועל אז די אינגלאך וואלטן גע־דארפט זיין זיינע ריכטער!

עס וואלט שוין געווען איינבאל א "גערעכטיקייט!"

מעיאָר וועגן מערהייט גרעסטע אין געשיכטע

איבער 50 טויזנט האבן געשטימט אין מוניציפּאלע וואלן פריימאָג, און וועב האט געקראָגן איבער צוויי־דריטל פון אלע שטימען. — גורל פון קאנדידאטן פאר אלדערמאן און סקול טראסטיס וועט היינט באשטימט ווערן. — אווערבאך איז דרייטער אויפן צעטל פון סקול טראס־טיס, און זיך דערוויילונג איז א מעגלאכקייט. ארבע־טער פּאַרטיי האט קאנטיק פאַרלאָרן אלדערמאן פלאץ

איבער 53 טויזנט בירגער פון ווי־נעפּעג האבן זיך באטייליקט אין דיי מו־ניציפּאלע וואלן לעצטן פריימאָג, — מיט אן ערך 11 טויזנט מער, ווי לעצטן יאר. וואס איז אויך געווען א הערפאר אין דער געשיכטע פון ווינניפּעג. עס האט אבער געוואגט ווערן, אז אפילו דאס יאר איז דאס געווען בלויז 55 פּראצענט פון אלע וואל־באראכטיקטע בירגער וואס זיינען אויפן ליסט.

פון די שטימען האט מעיאר ה. ה. וועב געקראָגן איבער 36 טויזנט שטי־מען, — דער גרעסטע צאל אין די גרעס־טע מערהייט וואס איז וועגן געגעבן גע־וואָרן א מעיאר. קאנדידאט אין ווינניפּעג דיי דער וואַרשיינלאכסטער קאנדידאט דערווייל צו ווערן, כאטש ס׳איז נאך ניט אינגאנצן אויסגעשלאסן די דערי־וויילונג פון ה. ג. קאליסניק (קאט).

די לאגע בנוגע די סקול טראסטיס אין וואַרד 3 זעט אויך ניט אויס צו זיין אינגאנצן קלאר. בלויז מעקגרעגע איז גאנץ זיכער מיט זיין ווידערדער־וויילונג, בעת מרס. דימא (אן אוקראי־נער) איז פאַרקטיש אזוי גוט ווי דער־ווייל. מ. אווערבאך איז דער דרייטער אויפן צעטל לויט דער צאל שטימען וואס ער האט, אבער דער ווערט אויבט אפהייגגען אז דעם, וויפל שטיצע ער וועט קריגן פון די עלימינירטע קאנ־דידאטן.

די איבערצייגונג אז טראגספּער פון שטימען ווערט היינט פאַרגעעצט, אין די ענדגילטיקע דעזולטאטן וועלן זיין באקאנט היינט אוונט.

אלד. בלומבערג גיט איבער זיין דאנק

אלד. דזשאן בלומבערג בעט אונז אי־ר בערצייגען זיין האַרציקסטן דאנק צו אלע זיינע פריינט און מיטאַרבעטער אין אלע וואס האבן געגראָבלאָן אין זיין ווידערדערוויילונג מיט זייער איינפלוס אדער שטימען. און ער זאגט צו, אז ער וועט ווי תמיד באשיצן די אינטערעס פון זיינע ווייזאך אין די אַרבעטנטריקע מאסן בכלל, אויף וויפל זיינע כחות וועלן עס אים נאָך דערלויבן.

שלאָגט אלע רעקאָרדס

מעיאר ראלף וועב האט געקראָגן אי־בער צוויי מאל מער שטימען, וויי אלע אין פיר קענן קאנדידאטן צוזאמען.

קריגט גרעסטע צאל שטימען

אלד. דזשאן בלומבערג האט געקראָגן די גרעסטע צאל אלדערמאן שטימען אין וואַרד 3. זיין דערווייַלונג איז גע־זיכערט.

שטימען, 16,698 (קוואטא 4.175). דיי צאל שטימען וואס דיי סקול טראס־טס קאנדידאטן אין וואַרד 3 האבן גע־קראָגן איז: דאיר אזוערבאך, 2;320; אנדריי ביילעצקי (קאט.) 2.214; ר. א. בריינס, 1,492; מרס. מערי דיימא, 3;826; מרס. מערי לאי, 1,958; ער־וואַרד מעקרעגע, 2,876; דר. פ. א. סמיט 1,798;; ס״ה שטימען, 16,484. (קוואטא 4.122).

ווי ס׳איז צו זעגן וועט די ארבעטער פּאַרטיי וואַרשיינלאך פאַרליירן איין מאנדאט אין וואַרד 3, —אלד. דזיר־וואַרדס, מ. ד. פערלעי זעט אויס צו זיין דער וואַרשיינלאכסטער קאנדידאט דערווייל צו ווערן, כאטש ס׳איז נאך ניט איינגענאן אויסגעשלאסן די דערי־ווייַלונג פון ג. קאליסניק (קאט).

די לאגע בנוגע די סקול טראסטיס אין וואַרד 3 זעט אויך ניט אויס צו זיין אינגאנצן קלאר. בלויז מעקגרעגע איז גאנץ זיכער מיט זיין ווידערדער־ווייַלונג, בעת מרס. דימא (אן אוקראי־נער) איז פאַרקטיש אזוי גוט ווי דער־ווייַלט. מ. אווערבאך איז דער דרייטער אויפן צעטל לויט דער צאל שטימען וואס ער האט, אבער דער ווערט אויבט אפהייגגען אז דעם, וויפל שטיצע ער וועט קריגן פון די עלימינירטע קאנ־דידאטן.

אלד. בלומבערג גיט איבער זיין דאנק

אלד. דזשאן בלומבערג בעט אונז אי־ר בערצייגען זיין האַרציקסטן דאנק צו אלע זיינע פריינט און מיטאַרבעטער אין אלע וואס האבן געגראָבלאָן אין זיין ווידערדערוויילונג מיט זייער איינפלוס אדער שטימען. און ער זאגט צו, אז ער וועט ווי תמיד באשיצן די אינטערעס פון זיינע ווייזאך אין די אַרבעטנטריקע מאסן בכלל, אויף וויפל זיינע כחות וועלן עס אים נאָך דערלויבן.

דאָס איד. וואָרט ראַדיאָ שעה קום. זונטאג

"דאס אידישע וואָרט" אראנזשירט מיט סי. קיי. וויי. פאר א "אידישער שעה" יעדן זונטאג, צווישן 12.30 און 1.30 צענטראל (ווינניפּעגער) צייט — ערשטע הויך קלאַס־קע אידישע פּראָגראַם אויף דער ראַדיאָ דא קום. זונטאג

די אידן פון מערב קאנאדע וועלן עס ערשטן מאל אין דער געשיכטע האבן די געלעגנהייט צו הערן א הינע הויך־קלאַסישע אידישע ראַדיאָ פּראָ־גראַם פון דער סי. קיי. וויי סטודענטיקן וונטאג, דעצ. 6טן. דאס פּראָגראַם וועט זיך אנפאנגען צווישן 12.30 און 1.30 נ.מ., — די צווייטע אייר נאך ניט נישט באשטימט, און זי וועט שפּעטער אנאנסירט ווערן.

אינם פּראָגראַם וועט זיך באטייליקן דער הויפּט אידישער געזאנגס פאַר־אין, דיריגירט פון מ. דזשייקאב, און אנדערע אידישע קינסטלער פון ווינ־ניפּעג. ה. י. ווייזלדער, פּרעזידענט פון "דאס אידישע וואָרט", וועט האלטן א קורצע רעדע מעניני דזיומא.

לכבוד חנוכה, וועט דער כאר זינ־גען, צווישן אנדערע, "א. איר ליכטע־לאך". מער איינצלהייטן וועלן שפּע־טער אנאנסירט ווערן.

"דאס אידישע וואָרט" איז ארויס אין גרויסע אויסגאבן צו אראנזשירן די ראַדיאָ שעה אויף דער דרייגנדיקער בקשה פון א סך פון אונזערע לעזער, און מיטן פּראָגראַם צו געבן נאך א וויכטיקע לייסטונג צו דער אידישער באפעלקערונג פון מערב קאנאדע. דער דערפאָלג פון דער ראַדיאָ שעה און איר ווייטערדיקער פאַרזעונג הייגגען אבער אויסשליסלאך אפ פון דעם, וויי די צור־ערער וועלן זי אויפנעמען, און, אויב זיי זיינען צופרידן מיט איר, אויב זיי וועלן לאזן וויסן וועגן דעם דורך בריוו צו דער סי. קיי. וויי פאַרוואלטונג.

מיר בעטן דערפאר דרינגענד די צוהערער אויב זיי זיינען צופרידן מיטן פּראָגראַם, שרייבן צו

CKY, WINNIPEG, MAN.

אויפרריקנדיק זייער צופרידנהייט. דאס וועט זיין די איינציקע זאך וואס קאן אונז העלפן אנצוהאלטן די ראַ־דיאָ שעה.

די אויבנערמאנטע שעה איז לויט דער "מענטראל סטאנדארד טיים". אין באסקאטשעוואן און אין אלבערטע איז זי צייט מיט א שעה פריער ("מאונ־טען טיים) אין בריטיש־קאלומ־ביא — נאך מיט א שעה פריער. ווען אין ווינניפּעג, למשל, איז 12, איז אין "מאונטען טיים" געגנט 11. און אין "פּאסיפיק טיים" געגנט — 10.

ריכטער געוואָרן אין פּוילן

ציבן סאָוועטישע שפּיאָנען הינגע-

בראַזאוויטש. פּוילן, נאוו. 30. — זיבן מעמשן זיינען דא פריימאָג גע־פונען געוואָרן שולדיק אין שפּיאָנאזש לטובת סאָוועט רוסלאנד, און זיי זיי־נען גלייך הינגערטעטעט געווארן, ווי ס׳איז באאמטן געוואָרן שבת.

דער פּרעזידענט פון דער רעפּובליק האט זיך אפּגעלאָזט פון צו באַנגאַדיקן די פאראורטייל. די שפּיאָנען זיינען געפונען געוואָרן שולדיק אין פאַרקויפן צו סאָוועט רוסלאנד אויף דער פּוי־אן איינזבאן סטאנציע אויף דער פּוי־ליש־סאָוועטישער גרעניץ.

עס איז אויך דערזאָגט געווארן, אז זיי האבן זיך געשטעלט אין דינסט פון דער פּוילישער שפּיאָנאזש אָפּטיי־קונג, אבער צו פּוילן האבן זיי פאר־קויפט פלענער וואס זיי האבן דער־ריכט אויף זיי ציעלעטלט.

דער גאנצער פּראָצעס אין די הינריכ־טונג זיינען דורכגעפירט געווארן, לויט א רעגירונגס דעקרעט, דורך א שטעלן אין געהיימען גריכט.

באַיקאָט באַוועגונג אין פּוילן ווערט אלץ שאַרפער

ספּעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

וואַרשע, נאוו. 30 (איטא). — די באיקאט באוועגונג קעגן אידן האט פאראורזאכט א צאל אינצידענטן דא אויף מאראשאלקאווסקא און נאוויסיאט נאסן. די ענדעקישע סטודענטן האבן פאַרבלאָקירט די אידישע געשעפטן אויף שמונדן, ניט אריינלאזנדיק אין זיי קיין קריסטלאכע קונדן. פיר סטו־דענטן זיינען אדעסטירט געווארן, אבער זיי זיינען באפרייט געווארן נאכדעם ווי זיי האבן נעצייגט זייערע סטודענטישע לעגיטימאציעס.

אויף די אידישע פענסטער אין די צענטראלע נאסן פון שטאט האט מען אויסגעקרייצט דאס וואָרט "איד". די אידישע געשעפטסלייט באַלאָגן זיך אויף זייער שלעכטע געשעפטן.

נייע עקסצעסן פון סטודענטן אין ווין

ווין, נאוו. 30 (איטא). — נייע ערני־סטע נאצי עקסצעסן זיינען דא אויס־געבראכן אין אוניווערסיטעט, און א סך אידישע סטודענטן זיינען פאַרוואונדעט פונם עסטרייך־פּוילישן פאַרבאנד. און מ. דזש. פינקלשטיין אין געווען דער פאַרוויצער. ער האט געעפנט די פאַר־זאַמלונג מיט א קורצער רעדע.

"מיר האבן זיך דא פאַראַמלט צו פּראָטעסטירן קעגן די רדיפות אויף אונזערע שוועסטער אין ברידער אין פּוילן. עקסצעסן זיינען א שאנדע פאַר יערן לאנד, און עס איז א שאנדע פאַר פּוילן און פאַר אירע בילדונגס אינסטי־טוציעס", האט מר. פינקלשטיין געזאגט.

"דאס אידישע פאָלק האט ניט קיין רעגירונג, קיין קאַבינעט מיניסטאַרן, קיין אמבאסאדאָרן וועלכע זאָלן זיך פאַר אונז אנגעמען, און אונזער אינטי־קער וואס איז א פּראָטעסט קעגן די יעניקע וועלכע פאַרפאָלגן אונז, מיר ווענדן זיך צו דער עפנטלאכער מיי־נונג, קען דער וועלט, זאָלן די פעלקער פון דער וועלט דערהערן אונזער גע־שריי און פּראָטעסט קעגן דער אומגע־רעכטיקייט פון פּוילן באַיי אַלע קעגן אירע אידישע בירגער ביי איר אין לאנד", האט ער געזאגט.

ראַבּיי פרענק האט אין זיין רעדע געזאגט, אז אידן דאַרפן פאַרגעסן זייער בלוט שלאַגנדיק זיך אויף די שלאַכטס־פעלדער האבן אין האנט מיט די פאַר־ליאָסן פאַר דער באַפרייאונג פון פּוילן, און איצט באַלאָזט זי דערפאַר אידע אידישע בירגער מיט פאַגראָמען און ביאַקאָטן. בלויז אידישע אינדוסטריעס ווערן אין פּוילן נאַציאָנאַליזירט און דער פּוילישער רעגירונג אין קיין איין אויר ווערט ניט באשעפטיקט אין די פּוילי־שע אינדוסטריעס. און ביי דער רעגי־רונג, אבער עס יעשראל חי, דאס אידי־שע פאָלק וועט אויך די איצטיקע צרות איבערלעבן", — האט ער געזאגט. — "אלס בירגער פון דער וועלט, וועט מעס רעליגיע עס פרייידיקט אמת, צדק און יושר. פּראָטעסטירט איך קעגן פּוילן פאַר איר אומגעזעלשאפטלאכער אנד־לונג קעגן מיינע ברידער און שוועסטער אין פּוילן".

דר. פערלמאן האט דערקלערט, אז אין פּוילן גייט אן א פערמאנענטער לונג זיינען געווען רבי וויזיז, דער באַ־רימטער אמעריקאנער (ניט־אידישער) אדוואקאט דזשאנדזש גאַרדאן, בער־נארד דייטש און אויך דר. הענרי טויי־קינסאן, גענעראל סעקרעטאר פון דער אמעריקאנער קאמיטעט איבער מינדער־הייט רעכט.

אלע רעדנער האבן באטאנט, אז די פּוילישע געזעלשאפטלאכע מיינונג מוז אנגענומען שריט קעגן די אנטי־אידישע אטאקעס, כדי צו רעטן פּוילנס פּרעס־טיזיש, און אז די רעסקעסן שאדן פּוילן נאך מער ווי די אידן.

אויפן פון די גרעסטע אידישע מאסן פאַרזאַמלונגען אין דער נאַרט עכד איז אפּגעהאלטן געווארן נעכטן אוונט אין גרויסן תלמוד תורה זאל, ווען איבער טויזנט מענער און פרויען זיינען גע־קומען פּראָטעסטירן קעגן די פאַרפאָל־גונגען. עקסאַמאַיסטן באַיאַקאָט אין פאַ־גראָמען אויף אידן אין פּוילן.

די פּראָטעסט פאַרזאַמלונג איז פאַר־רופן געווארן אויף דער אינציאַטיוו פונם עסטרייך־פּוילישן פאַרבאנד. און מ. דזש. פינקלשטיין אין געווען דער פאַרויצער. ער האט געעפנט די פאַר־זאַמלונג מיט א קורצער רעדע.

"מיר האבן זיך דא פאַראַמלט צו פּראָטעסטירן קעגן די רדיפות אויף אונזערע שוועסטער אין ברידער אין פּוילן. עקסצעסן זיינען א שאנדע פאַר יערן לאנד, און עס איז א שאנדע פאַר פּוילן און פאַר אירע בילדונגס אינסטי־טוציעס", האט מר. פינקלשטיין געזאגט.

"דאס אידישע פאָלק האט ניט קיין רעגירונג, קיין קאַבינעט מיניסטאַרן, קיין אמבאסאדאָרן וועלכע זאָלן זיך פאַר אונז אנגעמען, און אונזער אינטי־קער וואס איז א פּראָטעסט קעגן די יעניקע וועלכע פאַרפאָלגן אונז, מיר ווענדן זיך צו דער עפנטלאכער מיי־נונג, קען דער וועלט, זאָלן די פעלקער פון דער וועלט דערהערן אונזער גע־שריי און פּראָטעסט קעגן דער אומגע־רעכטיקייט פון פּוילן באַיי אַלע קעגן אירע אידישע בירגער ביי איר אין לאנד", האט ער געזאגט.

דר. רבי א. לאבעל, פון שיקאגו, וועלכער איז א נאסט דא אין שטאט, האט אויסגערייסט א שטארקן פּראָ־טעסט קעגן דער פּוילישער רעגירונג פאַר אירע אכזריות צו די אידן בשיר אין לאנד.

"דאס פאָלק איז געשאוואר מען אין יס׳ען פון זיין איינן פאַרגאנגן בלוט דורך די הענט פון פאַרשידענע רוצחים. און האט אין דער וועלט־ציים מיט געטראגן זיין קולטור. מען קאן א גאנץ פאָלק ניט אויסראטן מיט פאַגראָמען. פעלקער וועלכע האבן דאס געזוכט צו טאן זיינען אליין אונטער געאנגען.

שפּאניע וועלכע האט זיך אזוי ברוט־טאל באנאנגען מיט אידן האט איין־ע־לעאָך פּראָפעסאָר יורא (אברהם שלום) פון ירושלים, ער זאל פאַרנעמען א פּראָפעסאָר אמס פון אריענטאליש־לונג זיינען געווען רבי וויזיז, דער באַ־רימטער אמעריקאנער (ניט־אידישער) אדוואקאט דזשאנדזש גאַרדאן, בער־נארד דייטש און אויך דר. הענרי טויי־קינסאן, גענעראל סעקרעטאר פון דער אמעריקאנער קאמיטעט איבער מינדער־הייט רעכט.

אלע רעדנער האבן באטאנט, אז די פּוילישע געזעלשאפטלאכע מיינונג מוז אנגענומען שריט קעגן די אנטי־אידישע אטאקעס, כדי צו רעטן פּוילנס פּרעס־טיזיש, און אז די רעסקעסן שאדן פּוילן נאך מער ווי די אידן.

אויפן פון די גרעסטע אידישע מאסן פאַרזאַמלונגען אין דער נאַרט עכד איז אפּגעהאלטן געווארן נעכטן אוונט אין גרויסן תלמוד תורה זאל, ווען איבער טויזנט מענער און פרויען זיינען גע־קומען פּראָטעסטירן קעגן די פאַרפאָל־גונגען. עקסאַמאַיסטן באַיאַקאָט אין פאַ־גראָמען אויף אידן אין פּוילן.

די פּראָטעסט פאַרזאַמלונג איז פאַר־רופן געווארן אויף דער אינציאַטיוו פונם עסטרייך־פּוילישן פאַרבאנד. און מ. דזש. פינקלשטיין אין געווען דער פאַרויצער. ער האט געעפנט די פאַר־זאַמלונג מיט א קורצער רעדע.

"מיר האבן זיך דא פאַראַמלט צו פּראָטעסטירן קעגן די רדיפות אויף אונזערע שוועסטער אין ברידער אין פּוילן. עקסצעסן זיינען א שאנדע פאַר יערן לאנד, און עס איז א שאנדע פאַר פּוילן און פאַר אירע בילדונגס אינסטי־טוציעס", האט מר. פינקלשטיין געזאגט.

"דאס אידישע פאָלק האט ניט קיין רעגירונג, קיין קאַבינעט מיניסטאַרן, קיין אמבאסאדאָרן וועלכע זאָלן זיך פאַר אונז אנגעמען, און אונזער אינטי־קער וואס איז א פּראָטעסט קעגן די יעניקע וועלכע פאַרפאָלגן אונז, מיר ווענדן זיך צו דער עפנטלאכער מיי־נונג, קען דער וועלט, זאָלן די פעלקער פון דער וועלט דערהערן אונזער גע־שריי און פּראָטעסט קעגן דער אומגע־רעכטיקייט פון פּוילן באַיי אַלע קעגן אירע אידישע בירגער ביי איר אין לאנד", האט ער געזאגט.

דר. רבי א. לאבעל, פון שיקאגו, וועלכער איז א נאסט דא אין שטאט, האט אויסגערייסט א שטארקן פּראָ־טעסט קעגן דער פּוילישער רעגירונג פאַר אירע אכזריות צו די אידן בשיר אין לאנד.

"דאס פאָלק איז געשאוואר מען אין יס׳ען פון זיין איינן פאַרגאנגן בלוט דורך די הענט פון פאַרשידענע רוצחים. און האט אין דער וועלט־ציים מיט געטראגן זיין קולטור. מען קאן א גאנץ פאָלק ניט אויסראטן מיט פאַגראָמען. פעלקער וועלכע האבן דאס געזוכט צו טאן זיינען אליין אונטער געאנגען.

שפּאניע וועלכע האט זיך אזוי ברוט־טאל באנאנגען מיט אידן האט איין־ע־לעאָך פּראָפעסאָר יורא (אברהם שלום) פון ירושלים, ער זאל פאַרנעמען א פּראָפעסאָר אמס פון אריענטאליש־

(שלוס אויף לעצטער זייט)

ריזיקע פּראָטעסט פאַרזאַמלונג אין ניו־יאָרק

ניו־יאָרק, נ. י. נאוו. 30 (איטא). — די אמעריקאנער רעגירונג איז געבעטן געווארן צו איינטערווענירן מיט פאַר־אנטוואָרטלאכע פּוילישע פירער וועגן די פּוילישע אטאקעס אויף אידן און אויך אמעריקאנער קאמיטעט איבער מינדער־הייט רעכט.

אלע רעדנער האבן באטאנט, אז די פּוילישע געזעלשאפטלאכע מיינונג מוז אנגענומען שריט קעגן די אנטי־אידישע אטאקעס, כדי צו רעטן פּוילנס פּרעס־טיזיש, און אז די רעסקעסן שאדן פּוילן נאך מער ווי די אידן.

אין דער ריזיקער פאַרזאַמלונג אין ניו־יאָרק, נ. י. נאוו. 30 (איטא). — די אמעריקאנער רעגירונג איז געבעטן געווארן צו איינטערווענירן מיט פאַר־אנטוואָרטלאכע פּוילישע פירער וועגן די פּוילישע אטאקעס אויף אידן און אויך אמעריקאנער קאמיטעט איבער מינדער־הייט רעכט.

אלע רעדנער האבן באטאנט, אז די פּוילישע געזעלשאפטלאכע מיינונג מוז אנגענומען שריט קעגן די אנטי־אידישע אטאקעס, כדי צו רעטן פּוילנס פּרעס־טיזיש, און אז די רעסקעסן שאדן פּוילן נאך מער ווי די אידן.

די רעדנער האבן אויפגעגעבן אין דער פאַרזאַמלונג אין ניו־יאָרק, נ. י. נאוו. 30 (איטא). — די אמעריקאנער רעגירונג איז געבעטן געווארן צו איינטערווענירן מיט פאַר־אנטוואָרטלאכע פּוילישע פירער וועגן די פּוילישע אטאקעס אויף אידן און אויך אמעריקאנער קאמיטעט איבער מינדער־הייט רעכט.

אלע רעדנער האבן באטאנט, אז די פּוילישע געזעלשאפטלאכע מיינונג מוז אנגענומען שריט קעגן די אנטי־אידישע אטאקעס, כדי צו רעטן פּוילנס פּרעס־טיזיש, און אז די רעסקעסן שאדן פּוילן נאך מער ווי די אידן.

נאַציאָנאַלע חלואה שליסט זיך היינט

אטאוואַ, אנט., נאוו. 30.— אבאַ־נעמענטן פאַר דער 150 מיליאָן דאָ־לאַרדיקער אינדעלאַכער נאַציאָנאַלער "באַרדינג" חלואה האבן אזוי גע־שראָכטן פריימאָג און שבת, אז ס׳איז באשלאָסן פריימאָג און שבת, אז ס׳איז היינט. עס איז איצט אזוי גוט ווי זיי כער, אז די סכום פון 150 מיליאָן דאָ־לאַר וועט איבערגעטראָגן ווערן.

ראַבּיי פרענק האט אין זיין רעדע געזאגט, אז אידן דאַרפן פאַרגעסן זייער בלוט שלאַגנדיק זיך אויף די שלאַכטס־פעלדער האבן אין האנט מיט די פאַר־ליאָסן פאַר דער באַפרייאונג פון פּוילן, און איצט באַלאָזט זי דערפאַר אידע אידישע בירגער מיט פאַגראָמען און ביאַקאָטן. בלויז אידישע אינדוסטריעס ווערן אין פּוילן נאַציאָנאַליזירט פון דער פּוילישער רעגירונג אין קיין איין אויר ווערט ניט באשעפטיקט אין די פּוילי־שע אינדוסטריעס. און ביי דער רעגי־רונג, אבער עס יעשראל חי, דאס אידי־שע פאָלק וועט אויך די איצטיקע צרות איבערלעבן", — האט ער געזאגט. — "אלס בירגער פון דער וועלט, וועט מעס רעליגיע עס פרייידיקט אמת, צדק און יושר. פּראָטעסטירט איך קעגן פּוילן פאַר איר אומגעזעלשאפטלאכער אנד־לונג קעגן מיינע ברידער און שוועסטער אין פּוילן".

דר. פערלמאן האט דערקלערט, אז אין פּוילן גייט אן א פערמאנענטער לונג זיינען געווען רבי וויזיז, דער באַ־רימטער אמעריקאנער (ניט־אידישער) אדוואקאט דזשאנדזש גאַרדאן, בער־נארד דייטש און אויך דר. הענרי טויי־קינסאן, גענעראל סעקרעטאר פון דער אמעריקאנער קאמיטעט איבער מינדער־הייט רעכט.

אלע רעדנער האבן באטאנט, אז די פּוילישע געזעלשאפטלאכע מיינונג מוז אנגענומען שריט קעגן די אנטי־אידישע אטאקעס, כדי צו רעטן פּוילנס פּרעס־טיזיש, און אז די רעסקעסן שאדן פּוילן נאך מער ווי די אידן.

נאַנדי זאָגט פאַראויס א פאַרבי־טערטן קאַמף אין אינדיע

לאנדאן, נאוו. 30.—"איך פאר שבת אפ קיין באמבעי. דארטן וועלן מיר צור־ריק אנפאנגען אונזער וואפנלאזן קאמף קעגן ענגלאנד. איך בין געקומען אהער ניט דערוואַרטנדיק גאַרנישט, און איך פאר צוריק מיט גאַרנישט".

אזוי האט דערקלערט מאהאטמא גאנדי צו צייטונגסלייט, וועלכע האבן אים באגעגנט שפּאַצירנדיק אין זייגע מאָרגע קלייידער. אן אויסנערעשטער כמעט צו א סקעדעט, איבער די נאסן פון לאנדאן, אין א הויזן, געפלאָכטן הארבסטיק פריישארן. ער האט צוגע־געבן א טרויעריקער: "מיר מוזן דורכ־מאכן דיי ארבעט דיי דאס־מאל אונזער שטרעבונג: אין אלע מאנען ווייל מיר זאלן טראגן אונזער יוכערט.

"מיר האבן אין אינדיע אין אלע מאנען אין אלע דערפאר אין אלע מאנען אין אלע אין אלע אין אלע